कुमुदप्रिया च तानज्ञा तथा नृत्यविलासिनी ।
हिरावती हारकण्ठी सिंहमध्या सुलोचना ॥
नन्दया नन्दकलिका सुनन्दा नन्ददायिनी ।
कुरङ्गाक्षी च सुश्रोणी केलिलोला प्रियंवदा ॥
श्यामाराध्या श्यामसेव्या कस्तूरी मानभञ्जिनी ।
विचित्रवसना रत्नमञ्जीरा मञ्जुकिङ्किणी ॥
पिकस्वरा भृङ्गगाना तथा रासविहारिणी ।
श्रीकृष्णदयिता पूज्या यत्नात् चन्द्रावली नत: ।
ध्यानपाद्यादिभि: सम्यक्प्रकारेण च पूजकै: ॥
हेमाभां मधुरस्वरां विधुमुखीं गान्धर्व्वविद्या-
रतां
नानाभूषणभूषिताङ्गमधुरां जातीसुमल्लीस्रजम् ।
वीणायन्त्रसुवादिनीं वरतनुं चित्राम्बरं बिभ्रतीं
ध्याये कृष्णपरायणां सुचिबुकां चन्द्रावलीं
मञ्जुलाम् ॥
एवं राधाजन्मतिथौ कुर्य्यान्मण्डलपूजनम् ।
कार्ष्णादीन् वैष्णवान् सर्व्वान् यत्नत: परि-
पूजयेत् ॥
एवं राधाकृष्णपूजां तयोर्मण्डलपूजनम् ।
प्रत्यब्दे यत्नत: कुर्य्यात् कार्ष्णो रासमहोत्सवे ॥
न्यूनातिरिक्तं देवर्ष ! न कर्त्तव्यं कदाचन ।
श्रीमत्कृष्णैकतानेनावश्यं तेनैव सर्व्वदा ॥
नाहूयेत् शैवशाक्तादीन् राधाजन्ममहोत्सवे ।
पाषण्डान् पतितान् कौलानन्यधामनिमन्त्रयेत् ॥
विना भागवतांल्लोकान्न च तत्र प्रवेशयेत् ।
गन्धपुष्पादिभिर्माल्यैश्चन्दनैस्तन्निवेदितै: ॥
नानापराधभीतस्तु भक्तांस्तांस्तत्र चार्च्चयेत् ।
तत्तन्महाप्रसादैश्च भक्ष्यपेयादिभिस्तथा ॥
तत्तन्मण्डलपूजाया: कार्ष्णो नार्य्यांश्च भोजयेत् ।
बहिर्मुखान् श्रीकृष्णस्य गान्धर्व्वाभक्तितत्पर: ॥
कार्ष्णादीन् वैष्णवान् भक्त्या भोजयेत् पूजयेत्तथा ।
तन्नैवेद्यैर्गन्धपुष्पैर्माल्यैर्मलयजादिभि: ॥
स्वजातीयैर्भक्तवृन्दै: समं तत्र महोत्सवम् ।
दिवा कुर्य्यात् प्रयत्नेन राधाभक्तिपरायण: ॥
महाप्रसादं भुञ्जीत दिनान्ते चरणोदकम् ।
पूजां कृत्वा पिबेत् कार्ष्ण: सार्द्धमानन्दितैस्तत: ॥
रात्रौ जागरणं कुर्य्याद्राधाकृष्णेति वा स्मरन् ।
पूजयेन्मूर्त्तिमारोप्य रूप्यस्वर्णादिसंस्कृताम् ॥
अन्तरात्मकथालापं पुराणाद्यनुकीर्त्तनम् ।
श्रवणीयं प्रयत्नेन नारीभिर्व्वान्धवै: सह ॥
य: करोति नरो भक्त्या राधाजन्माष्टमीं शुभाम् ।
वदन्ति विबुधा: सर्व्वे राधाभक्तोऽस्ति भूतले ॥
प्रहरे प्रहरे राधा गोष्ठाष्टम्यां दिवानिशि ।
पूजयित्वा विधानेन श्रीकृष्णसहिता तथा ॥
तद्रसिकै: सहालापे राधाकृष्णस्तुतिं मुहु: ।
तत्तन्महोत्सवं कृत्वा परमानन्दितो भवन् ॥
एवमत् प्रणतिं कुर्य्याद्दण्डाङ्गविधिबोधिताम् ।
प्रत्यब्दमेव कुरुते राधाजन्ममहोत्सवम् ॥
य: पुमानथवा नारी राधाभक्तिपरायणा ।
भूत्वा वृन्दावने वास: श्रीराधाकृष्णसङ्गिनी ॥
व्रजदासी भवेत् सोऽपि राधाभक्तिपरायण: ।
तस्यानामप्रयोगाच्च सुसम्बन्धी नरो भवेत् ॥
राधाराधेति यो ब्रूयात् स्मरणं कुरुते नर: ।
सर्व्वतीर्थेषु संस्कारात् सर्व्वविद्याप्रयत्नवान् ॥
राधाराधेति कुर्य्यात्तु राधाराधेति पूजयेत् ।
राधाराधेति यन्निष्ठा राधाराधेति जल्पति ॥
वृन्दारण्ये महाभागा राधासहचरी भवेत् ।
जगतां पृथिवी धन्या तत्र वृन्दावनं पुरी ।
तत्र धन्या सती राधा ध्येया या मुनिसत्तमै: ॥
ब्रह्मादीनां महाराध्यां दूरत: सेवते सुर: ।
तां राधिकां यो भजते देवर्षे तं भजेमहि ॥
तदालापं कुरुष्वैव जपस्व मन्त्रमुत्तमम् ।
अहर्निशं महाभाग कुरु राधेति कीर्त्तनम् ॥
राधेति कीर्त्तनं कुर्य्यात् कृष्णेन सह यो जन: ।
तन्माहात्म्यं न शक्योऽहं वक्तुं शेषोऽपि नैव च ॥
न गङ्गा न गया नित्यं न हिता च सरस्वती ।
कदाचिन्नैव विमुखा सर्व्वतीर्थफलप्रदा ॥
सर्व्वतीर्थमयी राधा सर्व्वैश्वर्य्यमयी पुन: ।
कदाचिदविमुखा लक्ष्मीर्न भवेत्तु तदालये ॥
तस्यालये वसेत् कृष्णो राधया सह नारद ॥
राधाकृष्णेति यस्येष्टं तदेतद्ब्रह्मसत्तमम् ।
तद्गेहे देहमनसो: कदाचिन्न चलेद्धरि: ॥
एतदेव वच: श्रुत्वा नारदो मुनिसत्तम: ।
प्रयत: पूजयामास गोष्ठाष्टम्यां यथोदितम् ॥
जन्माष्टमीव्रतकथां य: शृणोतीह मानव: ।
श्रीराधाया: सुखी मानी धनी सर्व्वगुणान्वित: ॥
जपेद्वै भक्तिसंयुक्त: पठेन्नाम्ना स्मरेन्नर: ।
धर्म्मार्थी लभते धर्म्ममर्थार्थी लभते धनम् ॥
कामार्थी लभते कामं मोक्षार्थी मोक्षमाप्नु-
यात् ॥
सर्व्वदानन्यशरण: कार्ष्णादिर्वैष्णव: सुखी ।
विवेकी च तथा निष्कामी यदा भक्तिमाप्नु-
यात् ॥”
इति पाद्मे उत्तरखण्डे श्रीसदाशिवनारदसंवादे
श्रीराधाजन्माष्टमीकथनमाहात्म्यं १६ अध्याय: ॥
(तन्त्रमतेऽस्या उत्पत्त्यादिविवरणानि यथा,—
कात्यायन्युवाच ।
“वासुदेव महाबाहो मा भयं कुरु पुत्रक ।
मथुरां गच्छ तातेति तव सिद्धिर्भविष्यति ॥
गच्छ गच्छ महाबाहो पद्मिनीसङ्गमाचर ।
पद्मिनी मम देवेश व्रजे राधा भविष्यति ।
अन्याश्च मातृकादेव्य: सदा तस्यानुचारिका: ॥
वासुदेव उवाच ।
शृणु मातर्म्महामाये चतुर्वर्गप्रदायिनि ।
त्वां विना परमेशानि ! विद्यासिद्धिर्न जायते ॥
पद्मिनीं परमेशानि ! शीघ्रं दर्शय सुन्दरि ! ।
प्रत्ययं मम देवेशि ! तदा भवति मानसम् ॥
इति श्रुत्वा वचस्तस्य वासुदेवस्य तत्क्षणात् ।
आविरासीत्तदा देवी पद्मिनी परसंस्थिता ॥
रक्तविद्युल्लताकारा पद्मगन्धसमन्विता ।
रूपेण मोहयन्ती सा सखीगणसमन्विता ॥
सहस्रदलपद्मान्तर्म्मध्यस्थानस्थिता सदा ।
सखीगणयुता देवी जपन्ती परमाक्षरम् ॥
एकाक्षरी महेशानि ! सा एव परमाक्षरा ।
कालिका या महाविद्या पद्मिन्या इष्टदेवता ।
वासुदेवो महाबाहुर्दृष्ट्वा विस्मयमागत: ॥
पद्मिन्युवाच ।
व्रजं गच्छ महाबाहो शीघ्रं हि भगवन् ! प्रभो ! ।
त्वया सह महाबाहो कुलाचारं करोम्यहम् ॥
वासुदेव उवाच ।
शृणु पद्मिनि मे वाक्यं कदा ते दर्शनं भवेत् ।
कृपया वद देवेशि ! जपं किंवा करोम्यहम् ॥
पद्मिन्युवाच ।
तवाग्रे देवदेवेश मम जन्म भविष्यति ।
गोकुले माथुरे पीठे वृकभानुगृहे ध्रुवम् ॥
दु:खं नास्ति महाबाहो मम संसर्गहेतुना ।
कुलाचारोपयुक्ता या सामग्री पञ्चलक्षणा ॥
मालायां तव देवेश सदा स्थास्यति नान्यथा ।
इत्युक्ता पद्मिनी सा तु सुन्दर्य्या दूतिका तदा ॥
अन्तर्धानं ततो गत्वा मालायां सहसा चयात् ।
वासुदेवोऽपि तां दृष्ट्वा चीराब्धिं प्रययौ ध्रुवम् ॥
त्यक्ता काशीपुरं रम्यं महापीठं दुरासदम् ।
प्रययौ माथुरं पीठं पद्मिनी परमेश्वरी ॥
यत्र कात्यायनी दुर्गा महामायास्वरूपिणी ।
नारदाद्यैर्म्मुनिश्रेष्ठै: पूजिता संस्तुता सदा ॥
कात्यायनी महामाया यमुनाजलसंस्थिता ।
यमुनाया जलं तत्र साक्षात् कालीस्वरूपिणी ॥
बहुपत्रयुतं रम्यं शुक्लपीतं महाप्रभम् ।
रक्तं कृष्णं तथा चित्रं हरितं सर्व्वमोहनम् ।
कालिन्द्याख्या महेशानि यत्र कात्यायनी परा ॥
कालिन्दी कालिका माता जगतां हित-
काम्यया ।
साराध्यास्ते महेशानि ! देवर्षिसंस्तुता परा ।
सहस्रदलपत्रान्तर्म्मध्ये माथुरमण्डलम् ॥
केशबन्धे महेशानि ! यत् पद्मं सततं स्थितम् ।
पद्ममध्ये महेशानि ! केशपीठं मनोहरम् ॥
केशबन्धं महेशानि ! व्रजं माथुरमण्डलम् ।
यत्र कात्यायनी माया महामाया जगन्मयी ॥
व्रजं वृन्दावनं देवि ! नानाशक्तिसमन्वितम् ।
शक्तिस्तु परमेशानि ! कलारूपेण साक्षिणी ।
शक्तिं विना परं ब्रह्म न भाति शवरूपवत् ॥”
इति वासुदेवरहस्ये राधातन्त्रे षष्ठ: पटल: ॥
देव्युवाच ।
“व्रजं गत्वा महादेवाकरोत् किं पद्मिनी तदा ।
कस्य वा भवने सा तु जाता सा पद्मिनी परा ॥
तत् सर्व्वं परमेशान विस्तारादद शङ्कर ।
यदि नो कथ्यते देव विमुञ्चामि तदा तनुम् ॥
ईश्वर उवाच ।
पद्मिनी पद्मगन्धा सा वृकभानुगृहे प्रिये ! ।
आविरासीत्तदा देवी कृष्णस्य प्रथमं प्रिया ।
चैत्रे मासि सिते पक्षे नवम्यां पुष्यसंयुते ॥
कालिन्दीजलकल्लोले नानापद्मगणावृते ।
आविरासीत्तदा पद्मा मायाछिन्नसुणाश्रिता ॥
छिन्नोभूत्वा तदा पद्मा स्थिता कनकमध्यत: ।
कोटिचन्द्रप्रतीकाशं छिन्नं मायासमन्वितम् ॥
पुष्ययुक्तनवम्यां वै निशार्द्धे पद्ममध्यत: ।